

H. Burlănescu - Alin

XXIV/4

859.0

B94

ALIN

5683

LEW

Poemă dramatică în trei scene, — originală.
Muzica de Antonio Giuliani

P E R S O A N E :

Lew

Kniazkoff

Slava

Scena se petrece în Rusia, într-o colibă din marginea oraşului
Samara, după războiul de la Moscova, în 1812.

MOTTO

*Luptător pe câmpul vieţii,
tu ai drepturi mari şi sfinte !
eşti în culmea tinereţii : —
înainte !*

93
S.L.

**BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ
DOLJ**

202.126

CRAIOVA

TIPOGRAFIA ROMÂNĂ N. I. MACAVEI

31 — STRADA MADONA-DUDU — 31

1899

81

Lew, — om de litere, — profet în țară pustie, stă singur la gura sobei, unde filosofează asupra nenorocirii vieții de poet fără vază. E în meditația unei apropiate sinucideri. Când tocmai atunci tatăl său, Kniazkoff, militar brav, socotit mort pe câmpul de luptă, care scăpat de sclavia francezilor, de cari fusese luat prizonier, vine a-și vedea familia pentru a mai respira un moment divinul aer al libertății în sinul ei și apoi a se întoarce cu forțele oțelite spre a lupta și a muri chiar în războiul cu francezii.

După ce îi spune scopul adevărat al vieții, el convertește pe fiul său să meargă la război.

Sotia lui e nebună în balamuc.

Fiul, convertit, se decide de a pleca cu tată-său.

În acest moment vine iubita lui *Slava*, expresiunea poeziei. Un moment de îndoială din partea lui Lew de a alege între iubita lui și scăparea patriei. În fine Lew sacrifică pe *Slava* lui pentru *Slava* țării.

DOMNULUI MIHAIL STRAJANU

DE ACELAȘ AUTOR:

ORIGINALE:

Singurătate, poezii

Din Vravuri, „

— Două Cumetre, comedie originală în 3 acte

Doine Oltenesti, poezii

Făt-Frumos, feerie în 4 acte

La Parapet, alegorie istorică în 3 acte.

TRADUCERI:

Clopotele din Corneville, operetă

Carmen, operă

Gioconda, „

Andrei Chenier, operă.

PRORIETATEA LITERARĂ

Drepturile de reprezentație și retipărire nu și le poate însuși nimeni, fără voia autorului.

LEW

Scena arată noaptea de iarnă cu crivătu-i uralic.

Intr'o odaie mică cu pereți afumați și goi, pe un scăunăș cu 3 picioare, se zărește stînd la gura sobei, în fața ultimelor schintei ale unui tăciune, un tînăr îmbrăcat sărăcăcios, cu capul răzimat între palme și privind la acel tăciune ca la un *Osiris*.

Icoana învechită a lui Crist se pierde'n umbra răsăritului.

MONOLOG

LEW

Nu mai am ce vedea!

Nu mai am ce-auzi!

Nu mai am ce spera!

Gîndiri negre încep a-mî cutremura
vieța!

Ingrată e și ea!

S'un veac mai e pîn'la zi!

Dup'al norocului pas,

iată tot ce 'mî-a mai rămas:

doar în gura sobei: un tăciune!...

Și el, d'abia mai scoate o șuviță,

plăviță

ca părul iubitei

mele Slava: minune

cu ochii dulci, albaștri, —

dar pierdută în noaptea eternilor aștri,

și'n voia ursitei!

Nu mai sunt nici ochii iubitei
dorite !...

Nici vocea-î fermecătoare !...

Nici umbra-î măcar !

Sub al idealului soare,
o iubită, — tovarăşi durerei,
cătat-am şi eu, — însă 'n zadar !
Din primăvara vieţii
şi pînă 'n miezul iernei cumpbite
a bătrîneţii,
trăiră,
umbriră
pămîntul, sute şi mii de iubite ; —
dar mai toate, de ideal profane,
Evele plăcerei :
Epicuriane !

Noaptea mai grozavă se face !
Geamul, înflorit, în braţele vremii se leagănă trist !
Mizeria şi descurajarea 'mî 'ncătuşă inima ; — gîndu-mî tace !

Tăciunile 'n sobă se stinge de tot.

Doar de-asupra-mî, afumată,
se 'naltă pe peretele-sloii,
ca o speranţă divină,
şi pierе cu cea din urmă lumină,
peste durerea-mî nemîngăiată,
Icoana lui Crist,
în lumea de-apoi !...

Mormîntu-mî rînjeşte, o forţă supra-omenească
mă 'mpinge spre el. — Un pas ! —
şi tresar ! — Un glas
misterios, par'că
încearcă
un ultim adio să-mî şoptească !

Crivăţul urlă, tipă de-afar'.

.....E iel. Moș Crivăț, fiul Uralilor — pribegit,
străjarul Rusiei, știut de lumea 'ntreagă,
cărui coliba-mi i-a dat mai tot-d'a-una azil,
fiindc'am văzut că i-e mai dragă
 strașina-umilită
 și inima sdrobită
 de om nenorocit !

Ha-ha ! El m'așteaptă la ușe. Auzi-l !
Ei, stai să-mi pun cojocul...

Cată cojocul.

Ai răbdare.

Sîrmanc, ai îmbătrînit
și n'ai avut norocul
să 'nveți ce e răbdarea !

Crivățul țipă mai tare, de data
asta prin coșul sobei și gură. —

Ascultă în gura sobei.

Toemai pe coșul colibeii s'a suit
să-mi vorbească !

Ha-ha-ha !

Frumos discurs, celebre-orator,
de și e 'n stepa rusească,
sparge-ți plămîni!, — va prinde bine, — va trece
odată și-odată Volga, va topi inima rece
a oceanului înghețat,
din care va răsări „Luceafărul meritului adevărat“ !
Sparge-ți plămîni!, — pustiul te-ascultă ; —
eu te 'nțeleg !...

Vai, cum țipă ! Ce glas ascuțit ! — E disperarea ! —
E bastardul și orfanul ! —
E, țipătul, — ce-l scoate sîrmanul ! —
E ghiara Morței ! —
E-al Sorței — cuțit ! —

Tot sunt singur; — de ce-ași fi tiran
și să nu-l las să intre, cînd veste 'mî-a dat c'a sosit...
un noian
de triste gîndiri, venirea lui mi-a risipit.

Crivățul bate iar în uşe, de data
asta violent.

Ești la ușa?... Mă iartă, moș Crivăț dragă,
 c'am fost o clipă barbar,
 lăsându-te un moment afar',
 când chiar cu umbra mea,
 coliba tot mi-e deșartă,
 și-'i loc în ea, de-ar fi și-o viață 'ntreagă!
 Mă iartă!...

Iată, să te primesc: sunt gata.

DIALOG

LEW — KNIAZKOFF

LEW se îndreaptă spre uşe, îmbrăcându-şi cojocul, trage drugul de lemn şi o deschide. Însoţit de un troian de zăpadă, un moşneag cu barba lungă intră, îmbrăcat cu o cămaşe de in, nespălată, încins peste mijloc cu un capăt de frînghie, luată de la niseaiva marinari, cu nişte cisme întroienite de zăpadă şi c'o pereche de pantaloni militareşti. Moşneagul intră, mulţumind cu gura încelestată, ştergându-şi chiciura din barbă, mustaţi şi plete.

LEW. din năuntru

Intră !

Cînd intră moșneagul, el se dă un pas înapoi.

Un om!?...

Ah, că nu am lumină! O schintee măcar!...

Bătrine, orî cine-ai fi, — fi bine venit!

Adăpostește-te.

Esti ostenit?...

Odihnește-te.

În colibă n'am foc. S'a stins de mult,

ca s'aprinză pe cel din inima mea;

vino să te'ncălzești lingă ea...

Ti-o dau toată ca și lui tata!...

Il strînge la piept.

KNIAZKOFF

Copil îndumnezeit,

Atotputernicul pe pămînt, de-ar fi mai venit,

ți-ar fi răsplătit

virtutea, făcîndu-te cel mai fericit!

Dar nici pe mine nu mă socoti un sgîrcit, —

te-ași face și eu fericit, —

de cumva vei fi prețuit,

cît făcea sărutul ce ți l'a dat întîi: — „mama“

Il sărută pe frunte.

Ai tu părinți?

LEW (suspînînd)

(apart) Sentința de moarte!...

KNIAZKOFF

Ce viscol cumplit!... Uf!...

Scuturîndu-și șapca.

Mi s'aû topit toate puterile. Bogdaproste, am scăpat!
Cît p'aci eram ca să fiu de troeni înmormîntat!

De și e vremea; dar tot mai țiiu la viața mea.

Mi-e nesocotit

de scumpă!

Nu știi câte-a'ndurat. Și-i tot ea!
Dar tu pari trist? Tu suferi? Ce ai?
Că n'ai tot ce trebuie unui oaspe să-i dai?
Hm!... De... bogat să fi fost...
Dar acum... tu ești mai mare ca toți, —
cînd vrei și poți
a da unui pribeag: sfintu-adăpost!
Fericii părinți cu-așa fiu...
Dovadă c'au fost oameni buni...
Și câte neamuri le știu
ruinate prin proprii lor fii!
Tu'nalți neamul tău! Cu el, de mine ș'ai lui străbuni,
Binecuvîntat fii!

Dar nu-mi spuseși... părinții-ți trăiesc?
(apart) O Doamne, cît'asemănare!...
Ard de nerăbdare
să aflu cum ei se numesc... cat casa mea!
cat fericirea din ea!..

LEW, oftînd

Tata-i căzut la Borodino.... mama, — e 'n balamuc!

KNIAZKOFF

Vai!... Sirmanii!...

LEW

Și cît m'au iubit!

KNIAZKOFF

Cum chema pe tatăl tău?

LEW

Kniazkoff!

KNIAZKOFF

Dar pe mama ta?

LEW

Utitsa !

KNIAZKOFF

Rude ai ?

LEW

Nu !

KNIAZKOFF

In inimă-ți ce foc de chinuri grele !
Nici Volga cu toate apele-î n'ar putea să 'l stingă !
Înțeleg durerea-ți ! E mare ;
însă : răbdare !
Ești în floarea vieții, fii tare !

LEW

Invitînd pe moșneag a sta pe pat.

Sezi ! Sezi lingă inima mea zdrobită..
Cuvîntarea ta e ferbinte
și duioasă ca dulcea-amintire !...
Icoana ta mi'nspiră iubire ;
parc'aî fi arhangelul, care mi-aduce : sufletul tatei !

KNIAZKOFF

Iar tu parc'aî fi copilul meu rătăcit !...
Mi-ai spus de tată, de mamă...
Dar pe tine, cum te chiamă ?

LEW

Lew.

KNIAZKOFF

Lew ?... (apart) Lew e copilul meu !

LEW

Dar tu cine ești, de unde vii?
mă iartă de te 'ntreb, ași vrea să știu și eu...

KNIAZKOFF

Aruncându-se în brațele fiului său,
într'un hohot de plîns, fără a-i arăta că-i
tatăl său.

Eu?... Te uită'n ochii mei... nu mă cunoști, —
ai dreptate, — m'am schimbat mult, — e vreme.

Vitezele noastre oști
periră'n luptele cu francezii! — Imi geme
sufletul de ură și de durere!
Am fost sclav!

Scăpînd din mîna lor, ca prin minune, —
o luaî călăuzit d'al sclavilor drum,
în salvele bombelor, în giulgiul de fum,
polcovnicului meu trei cuvinte a-i spune:
— „*să-mi văd familia*“, — și apoi,
să măntore și să mor în război!

De acolo, pe un cal căzăcesc, am luat-o 'nainte,
tot înainte, spre casă-mi,
spre copilul și soția mea!
Calul a căzut nămețit; — sburase ca gîndul!

Momentul cel mai grav
s'apropiase; vultoarea morții-mi rînjea,
și auzeam cum viața-mi cerea!
Dar în fața ei, — brav,
treceam, — și, nepăsător,
sbura cu mine, mai aprig ca gîndul, — un dor: —
„*dorul de părinte*“!

LEW, mișcat

La mistericu-ți grai, ce bucurie !
Inima-mi re'nvie !
O, tu, care din vârtejul suferinței,
luași forma ființei,
ce numai în stele și 'n reveria-mi,
adese-am zărit-o,
cum și-a închipuit-o
melancolia-mi ; —
acum te simt, c'ai simțit-o !

KNIAZKOFF, arătînd spre cer

Dar să lăsăm cuvîntul, — la Domnul !
Mă 'ncintă foamea și somnul.
De astă-zî pe mîine,
ai tu vr'un codru de pîine ?

LEW, suspinînd

Afar' de pat
de toate ți-ași fi dat,
să fi avut. Dar ieri norocul 'mi-a'ntors spatele...
Ingratele
versuri, — m'au trădat !

KNIAZKOFF

Nu 'nțeleg... Cum ? Ce muncești ?

LEW

A ști, voiești ? —
Sunt cel mai nobil muncitor !...
Sunt Poiet !
Am scos din al meu suflet cîntarea tuturilor :
„*Speranța'n viitor*“.
Dar ei, la rîndul lor,
ne'ncrezători în mine, — m'au condamnat să mor.

Sub stîncea uriaşă a invidiei şi urei!
Şi, prin al vieţii treacăt,
mi-am pus d'atuncea lacăt
şi gîndului şi gurei!

Suspînînd, cată la cer.

Ah!

KNIAZKOFF

La vîrsta asta! La vocea asta argintie
care-aprinde inima-mî c'a soarelui făclie,
şi mî-o desghiaţă?...
O, nu, fătul meu! Nenorocirea
ne 'nvaţă multe şi ne arată,
unde stă fericirea
adevărată.

Nu-î pe pămînt
nu-î în mormînt; —
ci este 'n noi înşine, dac'o dorim
şi ştim s'o găsim.

Dar să lăsăm şi fericirea,
să doarmă 'n pace.
Nu-î nicăirea,
cînd foamea o cată, —
de-ar avea orî-cîte picioare,
e 'n zadar!

De-ar avea orî cîte hîrci,
e 'n zadar! —
Orî cîte plete cărunte,
orî cîte steme în frunte, —
chiar pe cele mai nemuritoare:
două: „Muncă“ şi „Onoare.”
E tot în zadar!

Te cred !... Numaî foamea ne face să credem,—
flămînd la flămînd !

Te cred, de ce nu mai poţi cînta
şi lira ta
ţi-ai rupt-o 'n două bucăţi fără preţ :
în „mizerie“ şi în „dispreţ“ !

Ai tot dreptul să nu mai zici „om“ — ci: „oroare !“
şi bolta cerească s'o vezi fără soare,
cătrănită de păcatul cel mare
al sufletului mic.

Ai tot dreptul să nu mai crezi în nimic !

Dar linişteşte-te, fătul meu,
Dumnezeu e sus ; jos eu.

Bătrînul scoate din sîn merindea şi
o ploschiţă cu Votkă. I le dă.

Iată merindea mea săracă,
după votkă, ştiu c'o să-ţi placă.
Mi-ar face plăcere să mîncăm împreună
şi să bem cu voie bună,
la sfînta masă a sărăciei !
Divină e sărăcia !

Ea te-a 'nălţat acolo, unde
bogăţia
nu poate pătrunde.

Tu ai pătruns în tronul *Nemurirei*,
unde pe-aripile strălucitoare
ale gîndirei,
de profani, veşnic nevăzută,
cu ei, veşnic rece şi mută ;
dar dulce — vorbitoare,
se'nalţă 'n faţa minţii, nemuritoare
şi numai de minte 'nţeleasă,

a geniului sfântă mireasă :—

Poezia !

Pipăind să găsească o masă.

Dar tu nici masă n'ai ; pe ce scrii, sau ai scris ?

LEW

Pe tarabele cârciumilor !... Pe pereți !...

Și cînd mi-aș lipsit și astea... pe genunchi !

KNIAZKOFF

Ideia e democrată !

Dar nu mai mîncăm odată ?

LEW

Mîncare, făr' de lumină !... Nici atîta, cînd toți o risipesc,
cînd la fie-care colț de uliță o găsesc
și fluturi !... Ah, ideia luminei mă mistuie !

Vesel.

Ha-ha-ha !

Trăiască ideia, mi-a venit !

E triumfătoare ;

adio, întuneric !— ca un soare

coliba-mi va străluci de raze bine-făcătoare.

Pofta de mîncare

va fi și mai mare !

„Eureca“ ! „Eureca“ !

Cată pe sub pat, găsește un coș plin
de hîrtii, cărți, serieri originale, rufe, etc.

KNIAZKOFF

De ce te ostenești atîta, fătul meu ?

Ascultă... lasă, — și 'ntunericul e lăsat
tot de Dumnezeu.

Lumină se va face 'n curînd,
cocoșii s'aud cîntînd ; —
mai bine ține votka și bînd,
înveselește-ți inima, apoi mîinecă și iar bea !
Fără mîncare și băutură,
nici gînd și nici gură
nu vor putea să laude pe Domnul.

Așa ; sfîrșește-o... Vino la merindea mea
cea 'ntinsă pe patu-ți, la care,
c'o poftă mare,
pofțitu-s'a și fratele Morței : — Somnul.

LEW

Mulțumesc... nu mai mî-e foame...
pentru mine s'a dus,
Ș'ași fi cel mai fericit
dacă, pentru tine
ași putea lumina coliba și 'ncălzi-o ; —
mi-e milă d'un călător ca tine, și-î rușine
să-mi treci pragul, ca 'ntr'o ocnă, tu, om cinstit !

Găsind ce cânta.

Dar iată, — am isprăvit !
Ce-am pus odată bine, cătîndu-l l'am găsit.

KNIAZKOFF

Poietul, tot poiет !
La fie-care vorbă, o vorbă de profet.

Intinzîndu-și membrele.

În ăst timp Lew înfundă soba cu tot
felul de hirtii, rufe, etc.

Apoi scăpărînd cu un amnar dintr'o
cremene, găsite în coș, scoate o
ploaie de schintei, cari, aprind

o iască. O viră 'n gura sobei prin-
tre hîrtii și suflînd de cîte-va ori
focul se aprinde cu o vilvără vie,
lăsînd să se vadă pe pereți niște
umbre și lumini dănuitoare.

Eh!... Eh!... Lumină și căldură!.. Eh... Eh!...
De-ar fi bogații ca tine de darnici!... Ei — hei!...
Eh!... Eh!...

Ia te uită pereții, ce forme fantastice pe ei!
În astă colibă 'mbătrînită,
s'avîntă un stol de amintiri din Samara!...
Să nu fi viscolit de cu sara
ș'a mea ar fi fost de mult găsită.
Dar și aci e bine... sunt mulțumit.,
E rar pe astă vreme un om neadormit.

LEW

Îți place și la mine?... Sunt fericit.
Acuma dă-mi Votka. bea
Ah, ce bună!
Parcă puterile măi mi-adună
și 'mprăstie norii gîndirei; —
al fericirei soare
și-arată sulilele scăpărătoare
de foc și de viață!

KNIAZKOFF, vesel

Ei, vezi, așa te vreau, te desghiață!

LEW

Arătîndu-i gura sobei.

Iată. Am aprins ariplele întunerecului-rege!
De-acum măi îndrăsnească limba să-mi lege!
Și... ca să fie măi sublimă feceria,
am pus tot ce poate măi bine
să ardă în lumea oarbelor flacări: — arde
Poezia!

KNIAZKOFF

Păcat !

LEW

Ha-ha-ha ! — De la Poezie... adio, barde !
Iat-o ce groaznic arde !

Mai pune un rînd de manuscrise în foc.

Ca 'n inimile mici : gelozia
și, între păcatele mari : calomnia !

KNIAZKOFF

Fie !

LEW

D'acum s'a'ncălzit, s'a luminat
coliba... Așa-î și vieța :
Lumină ! Lumină !
Ca'n schimb să-ți dea întinerie și tină !

KNIAZKOFF

Nu mai filozofa... Aidî să mîncăm.

LEW

Să mîncăm.

Iată scăunașul ăsta... sezi ; —
ți-ași fi dat unul mai mare, un jeț de aur...

KNIAZKOFF

Privind scaunul, la o rază de lumină,
îl recunoaște...

(apart) Doamnă !... Ce bucurie !...

mila cerului nu 'ntîrzie cu-al ei tesaur
de bucurie,
a mi se arăta...

(căt're Lew) ...Da !... Iată... citește și tu...

Arătîndu-i dosul scăunașului.

LEW, citind

Ivan Kniazkoff !... 1785... Maî...

Tata !...

KNIAZKOFF

Da, el e !... Ş'acest el : sunt eu !

LEW

Sare de gîtul său.

Tu eşti tata ? !... Ah !

KNIAZKOFF

Eu ; iar tu eşti Lew al meu !

Il îmbrăţişează cu tot focul inimei şi
cu lacrimile 'n ochi.

O, Doamne, Doamne !... Ce fericire !
In ceruri slavă ţie şi pe pămînt mărire !
Dar Utitsa, unde-i ?...

LEW, suspinînd

Unde poate duce nenorocirea
pe-un suflet simţitor ?...

KNIAZKOFF

Mi-ai spus !... La balamuc !

Sîrmana mea soţie !... odor al vieţii mele !...
Atîta mîngăiere aveam şi eu sub stele !
Şi 'n zile mari... şi 'n grele !...

(plîngînd) La balamuc ! La balamuc !...

Din cînd în cînd te duci
s'o vezi ?... Nu-i aşa ? — s'o ajuţi !...

LEW

Mă duc !

Și măntore mai trist ca un cuc,
pe calea pustie și 'n răscruci;
mai pribeag !

— De câte ori o văd ea-mi cîntă-un cîntec vag,
un fel de rapsodie
divină,

însoțită de-o poiezie de farmec plină ;
iar eu o ascult cu mult drag,
și rîd ca și ea, — ce să fac ? ! —

mă'nving, puind lacrimilor stăvilă !...

În fața unui ciob de oglindă

și'nchipuie că e mireasă
și se admiră, și se admiră,
cum n'ar ști nici o împărăteasă
să se admire ;

că lumea 'ntreagă, focul de-ar fi s'o coprindă,
ea, din ideia fericirii nu'și iasă !

Apoi mă'ntreabă, dac'am venit ce-î aduc,
ce veste ?

De la „*doritu-ți mire ?*“...

Vești bune, îi răspund. Și-i înșir o poveste

din o mie și una de nopți ; — ea ascultă
și fruntea-î se mai însenină !...

KNIAZKOFF, radios

Se mai însenină ?

LEW

Dar nu ține mult ! — Deodată ea răcnește,
tipă, mă scuipă, m'amenință, mă lovește,

mă blestemă grozav, mă insultă,
că : „*de ce nu te cat*“ — „*de ce nu te-aduc,*
pe tine !“ Tu ești mirele-î !

KNIAZKOFF

Eu !... M'a iubit !...

LEW

Și atunci îndurerat, rănit adînc, trebuiește
s'o las, blestemîndu-mă, s'apuc poteca... năuc !

KNIAZKOFF

O, cerule-adormit !... Smulge-ți vâlul cernit !
Dă drumul soarelui să vadă lumea 'ntreagă
și lumea 'ntreagă să-î vadă fața !
Să vindece toată durerea, ce leagă
cu moartea, viața !...
— Și credeam că numai eu am suferit !

LEW

Dar cum se face, tată, c'ai scăpat
din ghiara selaviei ?

KNIAZKOFF

Am voit, și-am putut !

LEW

Cum ?

KNIAZKOFF

Cum soarta m'a 'nvățat ; —
dar să lăsăm pustiei
ăst dureros trecut !
Acum sunt liber !
Și pămîntul e-al meu !
Ferice, de cine poate ști ce-î Libertatea,
așa cum o știu eu !
Sunt liber ! Sunt liber !

Și 'n astă libertate, văd nemărginită bunătatea
lui Dumnezeu !
Sunt fericit !
Sunt ne 'nvins !

LEW

Și eu tot așa... că la sîn te-am coprins,
că sub raza ochilor tăi am învins
„cu moartea, pre moarte“ !

KNIAZKOFF

Sunt fericit c'am un tovarăș
cu care să mă 'ntore pe cîmpul de-onoare,
cu care să mă 'nalt iarăși
pe parapetul de sînge brăzdat,
și cu cel din urmă soldat
să cădem, de moartea eternă învinși, —
dar de Napoleon ; nici-odată !

LEW

O tată !
De nu veneai tu, speranța mea
numai morței mai putea cere azil !...

KNIAZKOFF

O, sîrmane copil !

Incepe să se facă ziuă.

Poiete, — artiste, — și mai pre sus de toate, omule, tac !
De vrei să te 'mpaci
cu viața, — ca mine să faci : —
Nu vezi tu, c'a sobei gură te minte,
făurindu-ți în minte
trecuturi mai triste ca negrul tartar, —
chimere, cu cari să te lupți în zadar.

Maî bine, vin'o cu mine afar',
sub cerul de plumb şi de sînge,
unde nour cu nour se strînge
şi om cu om pentru-a plînge
răsăritul şi creştinătatea,
e 'n pericol: Libertatea!

Sfînta libertate!

C'un Napoleon avem a ne bate!
Cu-această fiară la sînge spurecată,
cu-această hidră înveninată
cărei, orî cite capete i s'ar tăia, nu poate
pieri niciodată,
doar cînd i s'ar tăia dintr'o dată capetele toate!
Auzi-o, cum ţipă fiara nesăturată
de sînge!...

LEW

E 'nfiorător!

KNIAZKOFF

Sînge cere? — Sînge să-i dăm,
în sînge s'o scăldăm!
Noi avem sînge nobil curat,
înobilat
de slava neamului nostru străvechi!

LEW

(apart) Numele Slavei, a mea iubită!
De tata-i pomenită...
Şi ce nespuse de duios îmi răsună 'n urechi!

KNIAZKOFF

Aidem!... De ce să stai între pereţii surzi şi orbi,
făcîndu-ţi din gînduri stoluri de corbi,
pribegiţi în aduceri amînte duioase;
pe cît de copile, — pe-atît de frumoase...

Sunt bune și ele... dar nu-î vremea acum ;
lasă-le, urmeze-și eternul lor drum.
O, pustnic îndărătnic, — tu crezi că pământul acesta
nu-î patria ta ?
dar ce stai în ea ? la ce-ai vrut a o cînta ?
de ce-ai divinizat-o ?
Și dacă norocul ți-a jucat festa,
prinzîndu-te 'n brațele stării pe loc,
n'ai alt mijloc
de răsbunare pe el, de cît blestemul ?
Orî nu știi că norocul e-al vremei fiu,
și-î cel mai mic frate-al virtuții și fericirii,
orbit în jocul olimpic de cea dintîi,
și rămas pe drumuri, cu cea de-a doua, rătăcitor ?...

LEW

Știu !

KNIAZKOFF

De știi, cum îți place așa să rămîi ? —
Cum ? Din 'nălțimea gîndirii,
să vezi a ta viață cum vezi apa mării ?
să-ți vezi tinerețea moartă 'n leagănul uitărei ?
puterile toate 'n prada relei voinți ?
și 'ntregile-ți minți,
înșelate de visuri șirete ca și amorul ? !

Cum ? !...

Arătîndu-i afară, unde s'aude fanfara,
tunul și vaierul armatelor, tropo-
tele cailor, etc., etc.

N'auzi tu, departe, poporul,
cum fierbe ? gata de luptat
contra „Hidrei“, a cărei oștire
de peste cin'sute de mii a 'ntunecat

răsăritul ; — contra „Hidrei,” care-a visat
 că 'ntre Moscova și Sena, e doar o trăsură de-unire ?
 Cumplită'amăgire !
 E Hercutul slav, care'i-a jurat
 eterna pieire !

Acolo aidem ! El are nevoie de-a noastră lumină !
 Și-a soarelui toată și tot e puțină.
 Are nevoie de focul patriotismului divin ;
 Suntem datorî să i-l aprindem !
 Ia vin ! —

Luîndu-l ca să-i arate prin geamul
 deschis, peste cîmpia cea ninsă,
 o țară ideală.

Vezi tu colo, peste cîmpia cea ninsă ?...
 Acolo se 'ntinde o țară încinsă
 de ape scăldate în soare,
 ce mîndru răsare,
 cu-a primăverei dulcea zîmbire ?...

LEW

Da ! — Văd țara ideală cu sfînta-î omenire !
 văd raza dulcelui măi,
 văd eterna pace din răi,
 văd viața 'n toată splendoarea
 văd „pomul binelui,” cum își scutură floarea,
 văd omul cu fruntea-î senină,
 pe care lucește ca steaua divină :
 Onoarea !...

KNIAZKOFF

Vezi Patria ?

LEW

Da !

KNIAZKOFF

Vezi Slava ?

LEW

Atins de un fior de amintire.

(apart) Slava ?... Și ea m'a uitat !...

(tare) Da... văd Slava Patriei !

KNIAZKOFF

(cu entusiasm) Aidem la război !

(repede) Pereților goi

și destinului, care 'n orbirea-î

nebunilor dă fericirea-î

și chinul pe noi,

zi-le : adio !

Napoleon cînd a intrat în Kremlin

în sunetul „*Marseillezei*“ne-a botezat „*Sciți !...*“Ne-a cucerit „*Borodinul !*“Ne-a ars cu „*Gostinni dvor*“, tot Kremlinul !

Ne-au aruncat în flacări cincisprezece mii

de bravi ruși !

El „*Hidra !...*“ Care stă 'n jilțul țarilor noștri

privind nepăsător

El „Marele Cuceritor“

cum oștile lui, și mai ales, nemții *)

oastea desfrînată,

ne-au pingărit religia strămoșilor noștri !

Ce zici tu de-astă fiară spurecată ?...

*) Bezpardonoe voisko

LEW

Să piară „Hidra !“

KNIAZKOFF

Să piară !

Știi biserica „Sfintu-Archangel Mihail“
din Kremlin,
unde 's mormintele Țarilor ?...

LEW

Știu...

KNIAZKOFF

Mormintele fură profanate și ea jefuită
de Würtemburghezi !

LEW

Vai !...

KNIAZKOFF

Dar „Buna-Vestire ?...“

LEW

Da. Și ea ?...

KNIAZKOFF

Maî grozav !... Au prefăcut-o 'n grajd !...

Bătînd cu potcoavele 'n podeala de-agate,
caîi lor mănîncă fiinul în sfîntul altar !

„Buna-vestire,“ unde se 'neununau „Țarii !...“

LEW

Blestem !...

KNIAZKOFF

Și „Sfîntu Vasile,” în turlă bogată,
de el, poreclită „moscheie...”

LEW

Și ea ?...

KNIAZKOFF

Fu condamnată
să sară 'n aer.
bombardată
de chiar tunurile noastre !

LEW

Vai !...

KNIAZKPFF

Dar atîtea ș'atîtea biserici, — cazarmele soldaților lui !
Icoanele Sfinților : — mesele lor !
Până și odăjdiile preoților, au ajuns
otrepele și obielele lor !

LEW

E 'ngrozitor !... Vai, ce profanare !...

KNIAZKOFF

Revoltă o lume !
Revoltă pe Dumnezeu !

După o pauză.

Cînd s'a retras, de frica morței,
din parcul Petrowski,
„Hidra” fugea printre două ziduri de foc...

LEW

Mai bine se făcea scrum !

KNIAZKOFF

S'aud sunete de trompete, mare ferbere
în oraș, oastea pleacă la război.

Aidem !... Să-i arătăm cine-i Rusul !

Ți sunt tată !

Și Patria, ne-i Mamă !

Ea strigă 'ntr'una fiilor ei,

„Săriți,“

Auzi !... Ea ne chiamă,

ș'ntiul, s'o apăr, sunt eu !

LEW

Și eu !

KNIAZKOFF

Și toată Samara !

Sunt două-zeci de popoare

cu Țarul Alexandru și Țara !

T R I L O G

Aceiași. — SLAVA

SLAVA

Apărind în pragul ușei, se dă un pas
înapoi.

Intră sfioasă.

Nu-i singur !

Bine v'am găsit.

LEW

Slava !...

Se repede în brațele ei.

SLAVA

Lew, tu n'ai dormit...
ce ai?... oar nu ți-e bine?

LEW

O nu!

SLAVA

Ți-e fața ca sulfina și ochii : cărbuni aprinși...
Tu suferi!...

KNIAZKOFF

Dragă copilă, mîngăie-l! Să-i treacă!
Mîngăerea mea, poate, nu-î ajunge!

SLAVA

Netezind obrazii lui Lew î-l sărută.

Cu voia dumitale, așa aveam de gînd!

KNIAZKOFF

(apart) Frumoasă copilă... (oftînd)
O, voi, dulci amintiri!

SLAVA

Te-așteptai c'am să viu să te văd?

LEW

Nu!

SLAVA

Dar dor, de mine, ți-era?...!

LEW

Mi-era, de moarte!

SLAVA

Vai, Lew !

LEW

Da !

SLAVA

...Mă uitaseși !...

LEW

O, nu !... Dar... credeam că și tu... vr'un altu-ai fi găsit

SLAVA

Cum ? !... Crezi tu ! ?...

LEW

Femeie !...

KNIAZKOFF

Dar nu slabă de îngerî...

SLAVA

Cu tărie de caracter.

Nu !

KNIAZKOFF

Sunete de-afară. Tunul.

Lew ! E Patria ! Ne chiamă ! Ai auzit ?

SLAVA

Către Lew, în brațele lui.

Cine-î bătrînul acesta ?

LEW

Tata.

SLAVA

Și tu 'mî-ai spus, că-î mort la Borodino !...

LEW

Credeam...

. KNIAZKOFF, auzind-o.

Eram să fiu victima unei morți
cu mult mai cumplite...

LEW

Strîngîndu-i pe amîndoi la sîn.

Dar ai scăpat !...

...Și amîndoi mi-aduceți bucuria !

Și plîng !

Eram un sloi de ghiată ; —

dar acum, în inima-mî, prefăcută 'n cenușe, mai vie
re'nvie

setea de viață !

KNIAZKOFF

Luîndu-l de mînă.

...Aidem !

LEW

Cu înduioșare, privind în ochii Slavei.

Dar Slava !...

SLAVA

Cu durere, presimțind că are s'o
părăsească.

Lew !...

KNAZKOFF

Lăsându-l de mină.

Intre două „Slave.“ — alege-ți ! (iese)

LEW

Un moment de ezitare.

Să-mi aleg !...

Suspiniind.

Intre „*Slava țării !...*“

Sărutînd pe Slava.

și „*Slava mea !...*“

SLAVA și LEW

După ce s'au sărutat.

Slava țării !

LEW

Dînd să iese repede după tatăl său
e reținut de mîna Slavei, care-l îmbră-
țișază de după mijloc.

Mă duc să mor pentru ea !

SLAVA

Isbucînd într'un hohot de plîns !...

Lew !...

LEW

Smucindu-se din brațele ei, se repede
după tatăl său.

Adio !...

SLAVA

Dînd un țipăt de desperare.

Ah !...

Se repede după el, dar cade în prag.

T E A O Σ.